

Абсолютната величина на наличността обаче, взета сама по себе, не е достатъчно мѣрило за състоянието на банката; тя трѣбва да се измѣрва по отношение на общата маса на пасивитѣ, т. е. задължения на банката къмъ трети лица. А поради дефекта въ баланситѣ, създаденъ отъ управлението на банката чрезъ записване въ едно перо на смѣтката „заеми на държавата“ съ „текущата безлихвена смѣтка“ (първата смѣтка е активна и ако приемемъ, че тя влѣзва въ баланса съ знакъ minus, втората е пасивна и влѣзва съ знакъ plus), ние познаваме съ достовѣрност истинската величина на пасивитѣ на Б. Н. Банка само слѣдъ 1903 година насамъ²⁾.

Отношението на касата спроти общата маса на пасивитѣ слѣдъ 1903 година е било както слѣдва:

Чужди парични сръдства, прѣдоставени на Б. Н. Банка						
	1903	1904	1905	1906	1907	1908
(Срѣдни числа отъ седмичнитѣ баланси въ хиляди лева)						
Влогове срочни	62.062. ₈	59.708. ₈	59.214. ₃	58.970. ₁	53.337. ₆	44.222. ₀
Текущи смѣтки	18.028. ₄	15.177. ₇	26.457. ₄	25.538. ₅	36.924. ₁	58.584. ₀
Ипотекаренъ заемъ	17.374. ₂	17.050. ₈	16.659. ₈	16.308. ₇	15.899. ₀	12.553. ₅
Банкноти	30.825. ₂	41.339. ₀	41.204. ₈	43.193. ₈	52.695. ₇	60.480. ₃
Всичко	128.290. ₆	133.277. ₂	143.536. ₃	144.011. ₁	158.856. ₄	175.840. ₃
Наличностъ въ касата	18.251. ₃	15.631. ₀	25.782. ₂	36.039. ₉	41.729. ₈	39.431. ₇
% на наличността	14%	12%	18%	25%	26%	22%

Както се види отъ горнитѣ данни, наличността на банката както абсолютно, така и релативно (%) е паднала най-низко прѣзъ 1904 година. Търговскиятъ баланс на България обаче за 1904 г. не само че не е билъ въ загуба на България, но напротивъ търговската статистика го отбѣлѣзва като единъ отъ най-благоприятнитѣ за насъ: вносъ 129.₇, износъ 157.₆, разлика въ наша полза 27.₉ мил. лв. Намалението на касовата наличностъ на банката прѣзъ означената година трѣбва слѣдователно да се обясни съ други причини, а именно съ нуждата отъ размѣнни знаци при оживлено парично обращение. И наистина, както ни съобщава управлението на банката въ отчетътъ си за 1904 г., прѣзъ цѣлата тази година се е осѣщало голѣма нужда отъ парични сръдства и че само въ Бургаския клонъ на Б. Н. Банка е било купено отъ житаритѣ-търговци и отъ банкиритѣ тамъ чекове за странство на стойностъ 16.335.₈ хил. лв., когато прѣди това не се е купувало камбио за повече отъ 5 мил. лв.³⁾ Сжщата тази причина е прѣдизвикала повишението величината на банкнотитѣ въ обращение отъ 30.₈ мил. лв. прѣзъ 1903 г. на 41.₃ мил. лв. прѣзъ 1904 г. Друга причина за паденето на банковитѣ резерви прѣзъ 1904 г. е била вслѣдствие повишението заемитѣ на държавата отъ 10.₈ мил. лв. прѣзъ 1903 на 20.₇ мил. лв. прѣзъ 1904 г. Що се касае до високото ниво на наличността прѣзъ послѣднитѣ 2—3 години, то се дължи

²⁾ Въ първитѣ нѣколко години слѣдъ учрѣдението на Б. Н. Б. (1879/1881) наличността на банката е била твърдѣ висока по отношение на пасивитѣ ѝ. Споредъ първиятъ балансъ на банката, онзи отъ 31 декемврий 1879 год., послѣдната е държала въ касата си 9425.3 хил. лв. срѣщу единъ пасивъ (собственъ капиталъ и чужди парични сръдства) отъ 9.487.8 хил. лв. Прѣзъ периода 1880—1885 срѣднитѣ числа на наличността, получени отъ сложенieto на мѣсечнитѣ баланси, сж били както слѣдва:

	хил. лв.		хил. лв.
1880	3.428. ₄	1884	1.457. ₆
1881	3.825. ₈	1885	2.708. ₃
1882	947. ₃	5-лѣтие	
1883	433. ₅	1881/85	1.791. ₄

³⁾ Вж. Отчетъ на Б. Н. Б. за 1904 г. стр., 17.